

A VILÁGIRODALOM
KLASSZIKUSAI

BERTOLT BRECHT SZÍNműVEK

TROMMELN IN DER NACHT
DIE DREIGROSCHENOPER
DIE GEWEHRE DER FRAU CARRAR
MUTTER COURAGE UND IHRE KINDER
DAS VERHÖR DES LUKULLUS
LEBEN DES GALILEI
DER AUFHALTSAME AUFSTIEG DES ARTURO UI
DER KAUKASISCHE KREIDEKREIS

FORDÍTOTTA

CSORBA GYÖZÖ	NEMES NAGY ÁGNES
GARAI GÁBOR	UNGVÁRI TAMÁS
HAJNAL GÁBOR	VAS ISTVÁN
JÉKELY ZOLTÁN	VÁSÁRHELYI MIKLÓS

Bertolt Brecht

SZÍNműVEK

Válogatás

Európa Könyvkiadó

1961

Személyek

LUCULLUS, római hadvezér

A HALOTTI BÍRÓSÁG SZÓVIVŐJE

A HALOTTAK BÍRÁJA

A TANÍTÓ

A KURTIZÁN

A PÉK

A HALASKOFA

A PARASZT

A KIRÁLY

A KIRÁLYNÉ

KÉT SZŰZ táblával

KÉT RABSZOLGA arany istenszoborral

KÉT HARCOS

LUCULLUS SZAKÁCSA

A CSERESZNYEFAVIVŐ

A TOMPA HANG

EGY ANYÓKA

A HÁRMAS HANG

KÉT ÁRNY

A KIKIÁLTÓ

KÉT IFJÚ LEÁNY

KÉT KERESKEDŐ

KÉT ASSZONY

KÉT PLEBEJUS

EGY KOCSIS

A KATONÁK KARA

A RABSZOLGÁK KARA

GYERMEKKÓRUS

HANGOK

A halotti bíróság esküdtjei

Dombormű-alakok

A gyászmenet

Roppant néptömeg morajlása

A KIKIÁLTÓ

Halljátok csak, meghalt a nagy Lucullus!

Kelet hős hódítója, a hadvezér

Ki hét királyt lökött a porba

S kincsekkel tömte Rómát, városunkat.

Derék vitézei

Hordozzák vállukon ravatalát s előtte

— Elfödve arcuk — a hatalmas Róma kiválóságai

Mellette meg

Hű filozófusa lépked és ügyvédje és kedvenc lova.

A KATONÁK KARA (akik a ravatalt hordozzák)

Tartsuk szilárdan, tartsuk vállmagasban

Ne lássa inogni a sokezer nyi szem!

Az árnyakhoz vonul, íme, az úr, Kelet

Dicső ura, ne botoljunk meg vele!

Ércből való és húsból, akit viszünk

A világ feje volt.

A KIKIÁLTÓ

Mögötte óriás kőfríz cipelnek

Sírára szánták, tetteit vették reá.

Mégegyszer

Végigbámulja a nép e csodálatos élet utját

Győzelmeit meg hódításait

És egykori diadalmenetére gondol.

helytelenül cselekszik, s neki magának másképpen kell cselekednie. A néma Kattrin híres jelenete Halle falai előtt a dobbal — szintén csak arra való, hogy érző emberségével kontrasztot alkosson Kurácsi mama fokról fokra embertele-nebb elvakultságához.

Brecht a *Kurácsi mama*-val pályájának ismét tetőpontjára ért: művészete széles lendülettel egyre ontotta-teremtette az új kincseket, melyek kommunista meggyőződésében meg nem ingó, az élet emberi teljességét pedig hatalmas öleléssel befogadó írói egyéniségének újabb meg újabb lehetőségeit segítették a megvalósuláshoz. Munkáját tanítványainak, barátainak gárdájával együtt folytatta az emigrációban is. Fellelésében, Helene Weigelben, rendkívüli színésznőre és törhetetlen emberre lelt, aki egy percre sem hagyta elcsüggedni. Mert ha anyagi gondoktól nem is, a hazátlanságtól az „internacionalista” Brecht éppúgy szenvedett, mint a német emigráció legjobb tagjai mind. Apró szemeiből most is gunyoros vidámságot olvastak ki, akik találkoztak vele, elmaradhatatlan szivarja most is ott füstölgött mutató- és nagyujja közt, de drámáinak egy-egy lírai, szenvedélyes kitorése belső meg rázkódtatásokról, mély fájdalomról árulkodott. Ilyen volt Kattrin már említett jelenete vagy felejthetetlen költeménye a *Gyermek-kereszteshadjárat*-ról, melyet Lengyelország bukása után írt, ilyen a halaskofa áriája (*Lucullus a bírák előtt*, 1939), melynek megragadó érzelmi erejével Brecht a világhódító hadvezérekre sújtott. (A *Lucullus*-ból később Paul Dessau operát írt *Lucullus elítéltetése* címen, s itt a zene, bár önálló funkcióját megtartotta, mégis a szöveg költőiségét is ihletőül vette és fokozta tovább.)

A nagy emigrációs darabok, Brecht érett és lehiggadt művészetének e termékei, levetkőzték tehát az előző évek olykor göresös merevségeit, de tévedne az, aki azt gondolná, hogy Brecht ezzel hűtlen lett önmagához vagy alapelveihez, a színház epikus megújításához. Darabjainak didaktikussága érintetlen maradt, csak az „oktatáshoz” használt fel (mint tapasztalt pedagógus) egyre változatosabb eszközöket, s ezek között továbbra is az elidegenítő hatás volt az egyik legfontosabb.

Mégis, az elidegenítő hatás, a kritikai eltávolítás sem volt olyan egyértelmű az emigrációs korszak nagy drámáiban,